

אמה¹ העבריה בסימנים תלמוד לומר² וכי תשלחנו –

A Hebrew maidservant with *Simonin*; the verse teaches us, saying; ‘and when you will send him away’

Overview

The *אמה ברייתא* derives from (the extra) *וכי תשלחנו* that an *אמה העבריה* who goes out with *סימנים* (when she becomes a *נערה*) receives *הענקה* from her master. *תוספות* explains the need for this *לימוד*.

asks: *תוספות*

תימה דלקמיה³ דרשינן אף לאמתך תעשה כן⁴ להענקה ולמה לי תרי קראי -

It is astounding! For later the *ברייתא* expounds the פסוק of *וכי תשלחנו* to teach us that an *אמה העבריה* receives *הענקה*, so why do we need two פסוקים (the פסוקים of *וכי תשלחנו* and *ואף לאמתך*) to teach us the same thing?!

answers: *תוספות*

ויש לומר דתרווייהו צריכי דאי לאו לאמתך לא הוה ילפינן הענקה באמה העבריה מוכי תשלחנו -
And one can say that both פסוקים are necessary, for if not for the פסוק of *ואף לאמתך*, we would not have derived that *הענקה* applies to an *אמה העבריה* from the (extra) פסוק of *וכי תשלחנו* alone. The reason is -

כיון דלא אשכחן בה הענקה כלל⁵ -

Since (if not for *ואף לאמתך*) we do not find *הענקה* at all by an *אמה העבריה*; therefore we need the דרשה on the פסוק of *ואף לאמתך* that there is *הענקה* by *אמה העבריה* -

ואי לא וכי תשלחנו מאף לאמתך לא הוה שמעינן הענקה אלא ביוצאת בשש דומיא דעבד⁶ -
And if it would only state *ואף לאמתך* and it would not state *וכי תשלחנו*, we would not have known the obligation of *הענקה* by *אמה העבריה* in all cases, but only where she leaves her master after six years, similar to an עבד (who receives *הענקה* after working for six years) -

אבל בסימנים לא:

However if she leaves her servitude on account of *סימנים*, she does not receive *הענקה*

¹ This *תוספות* references the גמרא on טז, ב.

² דברים (ראה) טז, יג.

³ יז, ב.

⁴ וְלִקְחָתָּהּ אֶת הַמֶּרְצֵעַ וְנִמְתָּהּ בְּאָזְנוֹ וּבְדָלֶת וְהָיָה לָהּ עֶבֶד עוֹלָם וְאֵף לְאַמְתָּךְ תַּעֲשֶׂה כֵן; דברים (ראה) טז, יז.

⁵ In fact we may have said since *וכי תשלחנו* is written in the masculine (and it did not state *תשלח*), it comes to exclude an *אמה העבריה* from *הענקה*. See ‘Thinking it over’ # 1.

⁶ The פסוקים there (דברים [ראה] טז, יב-יד) regarding *הענקה* state specifically *ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי* מעמך. וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם. העניק תעניק לו וגו’.

(because she did not work the full six years), therefore the פסוק of תשלחנו teaches us that an אמה (before six years passed) receives הענקה in all instances even when she is יוצאת בסימנים.

Summary

יוצאת (who is אמה העבריה by an הענקה (generally) teaches us that (ואף לאמתך teaches us that even by תשלחנו (בשש); and she also receives הענקה.

Thinking it over

1. תוספות writes that (if not for the פסוק of לאמתך) we would not derive הענקה for עברי of היקש from the פסוק of תשלחנו alone.⁷ However there is the ליקש of לעבריה (mentioned many times);⁸ why would we distinguish between them?⁹

2. תוספות explains why we need the פסוק of תשלחנו (since there is the פסוק of ואף גמרא). However, it is not understood, we need the פסוק of תשלחנו (as the גמרא states explicitly) to teach us that there is הענקה by ובמיתת האדון!¹⁰

⁷ See footnote # 5.

⁸ The פסוק states (in יב טז, ראה) [דברים] כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה (ראה) [ראה] See תוס' יד, ב ד"ה הואיל וד"ה מכור וכו'.

⁹ See רשב"א (and נחלת משה) רשב"א.

¹⁰ See footnote # 5 and בירורי השיטות.